

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 295

van **JOHAN DECKMYN**

datum: 23 mei 2023

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

Geopolitieke profilering van Europa tegenover de VS en China - Visie Vlaamse Regering

Duits bondskanselier Olaf Scholz stelde onlangs tijdens een toespraak in het Europees Parlement in Straatsburg dat Europa zich niet als een derde wereldmacht mag ontplooien naast Peking en Washington.

In een periode dat we evolueren van een bipolaire wereld richting een multipolaire wereld, kan deze uitspraak op zijn minst als vreemd bestempeld worden.

In Europa is het debat gaande over in hoeverre het Europese beleid niet assertiever en meer zelfbewust moet zijn. De EU is de laatste tijd kritischer ten aanzien van China en net nu blijkt deze Duitse boodschap nogal contradictorisch te zijn. De covidcrisis en de oorlog in Oekraïne hebben immers aangetoond dat Europa zich net vragen moet stellen omtrent het feit dat we te afhankelijk zijn van actoren buiten Europa.

De Duitse bondskanselier houdt daarentegen een pleidooi om Europa niet los te koppelen van China. Blijkbaar zit er nogal wat ruis op de Duits-Franse as, aangezien de Franse president Emmanuel Macron wél pleit voor een Europa als derde machtscentrum van de wereldpolitiek ten aanzien van de VS en China.

1. Wat is de visie van de Vlaamse Regering op de geopolitieke profilering van de EU? Zit de minister-president veeleer op de Duitse dan wel op de Franse lijn dienaangaande?
2. Werden hieromtrent al standpunten ingenomen binnen de EU - al dan niet - in overleg met de Federale Regering?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 295 van 23 mei 2023

van **JOHAN DECKMYN**

1. Het staat buiten kijf dat de Vlaamse Regering er baat bij heeft dat de Europese Unie een sterke speler is in de wereld. De EU is namelijk de belangrijkste hefboom voor het Vlaams buitenlands beleid. De EU, haar lidstaten en regio's dienen een assertieve houding aan te nemen op het internationaal toneel en hun troeven op tafel leggen. Vlaanderen steunt dan ook een EU die een offensief handelsbeleid voert om haar belangen en handelspositie, maar ook de toegang tot kritieke grondstoffen, veilig te stellen. De EU toonde met de aanname van de tien sanctiepakketten in het kader van de Russische agressie tegen Oekraïne aan dat ze niet terugdeinst om op te treden met de middelen die ze heeft.

In de huidige uitdagende geopolitieke context, die de covidcrisis en de oorlog in Oekraïne verder hebben blootgelegd, heeft de Vlaamse Regering een [Europese open strategische autonomie](#) aangemoedigd – met de nadruk op open, waarbij de EU enerzijds tracht om haar economische en politieke relaties met derde landen te diversifiëren (zoals de aanname van een nieuw Strategisch Partnerschap met de Golf of door het sluiten van handelsakkoorden) en anderzijds tracht om haar interne weefsel en concurrentievermogen verder te verstevigen (onder meer door haar innovatie en industrie te versterken, op vlak van defensie, maar ook in de brede zin). Niet enkel Frans president Macron onderschrijft deze strategie, maar ook Duits bondskanselier Scholz haalde het belang ervan aan in zijn toespraak in het Europees Parlement.

In het kader van deze *open* strategische autonomie werkt de EU vandaag ook samen met de Verenigde Staten en China. Beide landen zijn belangrijke handels- en investeringspartners en zijn gezien hun omvang en belang onontbeerlijk om gedeelde mondiale uitdagingen, zoals milieu, gezondheid en veiligheid, aan te pakken. De Vlaamse Regering steunt samenwerking en partnerschappen met beide landen; ook onze economie is sterk van hen afhankelijk.

De Verenigde Staten is in veel opzichten een gelijkgezinde partner en de samenwerking zal bijgevolg natuurlijker verlopen. Ten aanzien van China stelt de Vlaamse Regering zich constructief-kritisch op en blijft het vasthouden aan de [gebalanceerde benadering van de Europese Unie van 2019](#) waarbij China behandeld wordt als een partner voor samenwerking, een economische concurrent en een systemische rivaal ("driesporenbeleid"). Dit driesporenbeleid geeft aan dat onze positionering ten aanzien van China niet eenduidig kan of hoeft te zijn. Zo kan men China zien als een partner om milieu-uitdagingen aan te gaan en handelsbanden te onderhouden enerzijds, maar niet blind zijn voor de potentiële risico's die verbonden zijn aan de Chinese staatsgeleide economie of de assertieve houding van China in de Indo-Pacific anderzijds. Zoals Commissievoorzitter von der Leyen in een [recente toespraak over China](#) stelde, is het belangrijk om potentiële risico's te mitigeren eerder dan de banden met China te verbreken. We kunnen niet negeren dat China zijn autoritaire model als alternatief voor de liberale democratie zet, en dat het verdedigen van bepaalde EU-waarden een belangrijke plaats moet krijgen in de onderlinge relatie. Ook de Chinese positionering ten aanzien van Oekraïne (of gebrek daaraan) verschilt sterk van die van de EU en VS. Dit betekent echter niet dat we ons van China moeten

afzonderen – zoals gesteld blijven de drie pijlers belangrijk. Daarom ben ik soms bezorgd als ik Commissievertegenwoordigers te ver hoor gaan in de richting van *friend shoring*, clubs van landen of economische veiligheid. Ik denk dat dit noch onze welvaart ten goede komt, noch dat een dergelijke dichotome indeling van de wereld bijdraagt aan de geopolitieke positionering van de EU.

Bijgevolg is het voor de Vlaamse Regering van belang om een gebalanceerd geopolitiek pad te bewandelen dat rekening houdt met onze economische realiteiten. Het is dus geen kwestie van zich te positioneren op de Duitse dan wel op de Franse lijn, maar eerder van het bouwen aan een sterke geopolitieke Europese Unie die in het kader van haar open strategische autonomie de relaties onderhoudt met andere wereldspelers, waaronder China. Het kan dus een "en-en-verhaal" en niet enkel een "of-of-verhaal" zijn. Op de vraag hoe dit bereikt kan worden is het voor Vlaamse Regering van uiterst belang dat een goede samenwerking tussen de EU-lidstaten leidt tot een eenduidige aanpak in het beleid van de EU ten aanzien van andere grote spelers zoals China en de VS. De EU dient in haar extern beleid op te treden als één geopolitiek blok, zonder kamp te (moeten) kiezen.

2. De geopolitieke profilering van Europa is als zodanig geen dossier waarover gedebatteerd wordt op het Europees niveau. Het is eerder een houding, concept en principe dat transversaal doorheen alle EU-dossiers loopt.

Zoals u weet, is Vlaanderen betrokken bij de intra-Belgische coördinatievergaderingen die worden georganiseerd door de Directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie van de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken. Op deze vergaderingen wordt de Belgische positie over bepaalde EU-dossiers besproken en afgeklopt. Doorheen de verschillende EU-dossiers die een externe dimensie hebben, is er geen unieke leidraad van de Vlaamse Regering, al is er wel steeds speciale aandacht voor het streven naar open strategische autonomie en een ambitieus handelsbeleid dat onze bedrijven steunt in hun internationalisering en dat de diversificatie van de handelsstromen vergroot.

De houding van de Vlaamse Regering ten aanzien van China en de Verenigde Staten werd recent nog meegedeeld op de intra-Belgische coördinatievergadering die de Raad Handel van mei voorbereidde. Daar werd tussengekomen in lijn met wat ik bij deelvraag 1 heb meegedeeld.